

Tjänsteutlåtande

Socialförvaltningen

Till Vård- och omsorgsnämnden

Dnr VON 2023/0029

Datum 2023-05-09

Svar på motion nr 8/2022 Inför språkkrav i svenska för anställning inom omsorgen

Sammanfattning

I motion nr 8/2022 ” Inför språkkrav i svenska för anställning inom omsorgen” väckt i Kommunfullmäktige 2022-03-07 § 2:17 lämnar Anders Borelid (SD) förslag på att det vid nyrekrytering av personal i äldreomsorgen klart ska framgå att personen fått godkänt på det enhetliga språk- och skrivtest som Sverigedemokraterna önskar införa. Motionären menar att det är positivt att personer med utländsk bakgrund väljer att arbeta inom äldreomsorgen men att kunskaperna i svenska språket då måste räcka till. Vidare menar motionären att bristfälliga språkkunskaper kan innebära en stor risk för att brukaren inte får den vård den behöver och att övrig personal får en högre arbetsbelastning.

Motionären yrkar för Sverigedemokraterna:

-Att det ska finnas ett enhetligt språktest i tal och skrift inför anställning inom äldreomsorgen som ska vara gällande inom kommunen och privata aktörer.

Beslutsförslag

Vård- och omsorgsnämnden föreslår Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslå Kommunstyrelsen föreslå Kommunfullmäktige besluta:

Att anse motion nr 8/2022 besvarad och inte införa enhetligt språktest i tal och skrift inför anställning inom äldreomsorgen som ska vara gällande inom kommunen och för privata aktörer med hänvisning till nedanstående:

- Österåkers kommun har i samtliga verksamheter inom äldreomsorgen (särskilt boende, hemtjänst samt dagverksamhet) krav gällande språkkunskaper i linje med Socialstyrelsen allmänna råd (SOSFS 2011:12) Där framkommer att personalen bör ha förmåga att förstå, tala, läsa och skriva svenska. Dessa krav följs regelbundet upp.
- Kommunen är inte arbetsgivare åt det stora flertalet av personalen inom äldreomsorgen som utförs på uppdrag av kommunen och det är upp till varje enskild arbetsgivare att säkerställa att den personal som anställs uppfyller kraven enligt ovan.
- Österåkers kommun gör i dagsläget flera satsningar gällande kompetens och språkkunskaper inom äldreomsorgen och i år är ”Språksatsning för vårdpersonal” ett fokusområde.
- Socialstyrelsen har 2023 tagit fram ett stöd, ”Språkförmåga i äldreomsorgen – Underlag för bedömning och utveckling” för att underlätta för verksamheterna att bedöma vilka kunskaper i svenskaspråket som personal behöver för arbetsuppgifter inom den del av

Tjänsteutlåtande

äldreomsorgen som avser kommunernas socialtjänst. Stödet är frivilligt att använda och har skickat ut till utförarna inom äldreomsorgen i Österåkers kommun.

- Regeringen har tillsatt en utredning ”språkrav för personal i äldreomsorgen” för att bl a ta fram förslag på hur krav på kunskaper i svenska språket för personal inom äldreomsorgen ska regleras. Utredningens ska vara klar hösten 2024. Resultatet av denna utredning bör inväntas innan några vidare beslut fattas.

Bakgrund

Sverigedemokraterna har i motion nr 8/2022 ”Inför språkrav i svenska för anställning inom omsorgen” lämnat förslag på införande av ett enhetligt språktest i tal och skrift inför anställning inom äldreomsorgen som ska vara gällande inom kommunen och för privata aktörer.

I rapporten ”Inför språkrav i Svenska för anställning inom omsorgen” presenteras en beskrivning av de språkrav som Österåkers kommun har gentemot utförarna inom äldreomsorgen idag, hur dessa följs upp samt vilka satsningar kommunen gör gällande stärkande av kunskaper i svenska språket och i yrkesrollen. Utöver det presenteras även information om lagstiftningen och några aktuella utredningar och direktiv i frågan.

Förvaltningens slutsatser

I socialtjänstlagen 3 kap 3 § framgår att det ska finnas personal med lämplig utbildning och erfarenhet i äldreomsorgen. Det framgår dock inga krav om speciella kunskaper i svenska språket. I Socialstyrelsens allmänna råd (SOSFS 2011:12) om grundläggande kunskaper hos personal som arbetar i socialtjänstens äldreomsorg framgår att personalen bör ha förmåga att förstå, tala, läsa och skriva svenska. Dessa krav har även Österåkers kommun på utförarna i äldreomsorgen. Kraven följs även upp vid verksamhetsuppföljningar. Kommunen är dock inte arbetsgivare åt det stora flertalet som arbetar inom äldreomsorgen och det är utförarens ansvar att vid rekryteringar säkerställa kompetensen hos personalen. Österåkers kommun gör även kompetenshöjande satsningar inom äldreomsorgen och har i år ”språksatsning för vårdpersonal” som ett fokusområde. Detta finansieras via statsbidrag. Förvaltningen gör mot bakgrund av detta bedömningen att ett enhetligt språktest i tal och skrift inför anställning inom äldreomsorgen som ska vara gällande inom kommunen och för privata aktörer inte bör införas.

Ytterligare anledningar till att inte inför språktest är att Socialstyrelsen 2023 tagit fram ett stöd, ”Språkförmåga i äldreomsorgen – Underlag för bedömning och utveckling” för att underlätta för verksamheterna att bedöma vilka kunskaper i svenskaspråket som personal behöver för arbetsuppgifter inom den del av äldreomsorgen som avser kommunernas socialtjänst. Detta stöd är frivilligt för utförarna att använda sig av och har kommunicerats ut till alla utförare av äldreomsorg i Österåkers kommun. Regeringen har även tillsatt en utredning ”språkrav för personal i äldreomsorgen” för att bl a ta fram förslag på hur krav på kunskaper i svenska språket för personal inom äldreomsorgen ska regleras. Utredare ska bl a titta på lämpliga språkrav för personal inom äldreomsorgen samt titta på konsekvenser för kompetensförsörjningen av ett införande av språkrav. Utredningens ska vara klar hösten 2024 och resultatet av denna utredning kan vara bra att ta del av innan vidare planering gällande språkrav görs.

Tjänsteutlåtande

Förvaltningens mening är att ett enhetligt språktest i tal och skrift inför anställning inom äldreomsorgen som ska vara gällande inom kommunen och privata utförare inte bör införas mot bakgrund av de i beslutsförslaget angivna orsakerna som närmare beskrivs i den rapport som biläggas tjänsteutlåtande.

Bilagor

1. Motion nr 8/2022 VON 2023/0029 Inför språkkrav i svenska för anställning inom omsorgen
2. Rapport Inför språkkrav i Svenska för anställning inom omsorgen 2023-05-03

Susanna Kiesel
Socialdirektör

Åsa Lundgren
Bitr. Socialdirektör

Karin Leo

Sakkunnig

Expedieras

Kommunfullmäktige

Digitala Signaturer